

יכול הנוגע בעור, שהוא כנגד הבשר, ק"ח-א
מאחוריו של הבשר, לא יהא טמא?
תלמוד לומר "יטמא". לרבות הנוגע בעור
באופן זה שהוא נטמא.

והוינן בה: מאי קאמר?! והרי הבריייתא
לכאורה סותרת עצמה.

שהרי ברישא למדנו שהעור אינו מטמא
בטומאת נבלה, ואף אינו מצטרף להשלים
את השיעור של כזית בשר, ואם כן מדוע
בסיפא אמרינן שהנוגע בעור שהוא כנגד
הבשר הרי הוא טמא? [ולכאורה משמע
שאף בסיפא מדובר באופן שהבשר הוא
פחות מכזית].

ומתרצינן: אמר רבא, ואמרי לה כדי [שם]
אמורא]: הסורי מיחסרא, והכי קתני:
"בנבלתה" — ולא בעור שאין עליו כזית
בשר והעור משלימו לכזית. שאף על פי
שהעור הוא שומר לבשר, מכל מקום אינו
מצטרף. לפי שלא נאמר דין צירוף של
"שומר" לגבי טומאת נבלה.

ועדשים בקליפתן, לומר, שבאופן שזורעים
את החטה כך היא מטמאת, ולכן אף
הקליפה מצטרפת לשיעור כביצה של
טומאת אוכלין⁽⁶⁾.

[אף שבפסוק נאמר "על כל זרע זרוע אשר
יזרע טהור הוא", מכל מקום למדים מכאן
דין טומאה לשומר הפרי, משום שהטעם
שאמרה התורה "טהור הוא", זה רק מחמת
שהזרע לא הוכשר במים לקבלת טומאה. אך
אילו הוכשר הזרע, הרי הוא מטמא באופן
זה, שהחטה בקליפתה].

והא דאמרינן: ולא שומרים מצטרפים לאוכל
ביחס לטומאה המורה — מנלן?

דתנו רבנן: נאמר בתורה לגבי טומאת נבלה,
"הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב", ודרשינן:
דוקא הנוגע בנבלה עצמה נטמא, ולא הנוגע
בעור שאין עליו כזית בשר, שאינו נטמא,
אף אם העור משלים את הבשר לשיעור
כזית. ומכאן למדנו שאין השומר [כמו
העור] מצטרף לטומאת נבלה.

המקור לכל דין שומר שהוא מצטרף לכביצה,
אם כן אין הצירוף תלוי ב"שומר", אלא שכל
דבר הנזרע עם האוכל מצטרף עמו לשיעור
כביצה, בין אם הוא שומר ובין אם הוא לא
שומר, וכמו שכתב רש"י להלן ק"ח ב ד"ה אין
מצטרף, "וטעמא משום דזרעי ליה בהדי הוא",
כלומר, שזהו טעם הצירוף, ולא משום שהוא
שומר. ולהלן בגמרא מקשינן, אם כן מנין לרבות
שומר של בשר ביצים ודגים שאינם בר זריעה
כלל, שהם מצטרפים לכביצה, ומתרצינן, שיש
ריבוי נוסף לשאר השומרים אף שאינם נזרעים
עם הפרי, שגם הם מצטרפים.

ויש לחקור, האם לפי מסקנת הגמרא נשאר

הפנימית מצטרפת רק מדין שומר, הרי אין שומר
על גבי שומר, ומדוע המוץ מצטרף.

והוכיח רש"י, שאין לומר שתנא דבי רבי
ישמעאל מדבר על הקליפה הפנימית, שהיא
מצטרפת מדין שומר, ובאמת המוץ אינו מצטרף,
אלא מטמא רק מדין יד, שאם כן מדוע נקטה
המשנה במסכת עוקצין שהשערות של החיטה
מטמאות מדין יד, הרי גם המוץ מטמא מדין יד,
ומדוע לא נקטה זאת המשנה?! אלא מוכח
שהמוץ מצטרף מדין שומר, ואם כן מוכח
שהקליפה הפנימית נחשבת לאוכל.

6. לפי הבנת הגמרא בשלב זה, שכאן הוא